

Alpullu şeker fabrikasında bir mesai mucizesi

Maruf bir âlimin beyanatı — yeni sene için pancar ekecek köylülerin müracaatı

ALPULLU (Milliyet) — Edirne meb'uslarının mutat ziyaretleri ve silesinden istifade etmek isteyen meb'uslarımızdan Tahsin, Nuri ve mobileye mütehasısı Salâhattin Refik Beyler geçen gün Alpullu'ya gelmişlerdi. Fabrikayı, muhtelif şubelerini, mektep ve hastahaneyi ve çiftliği.. birer birer gözden geçirdikten sonra Edirneye hareket etmişlerdir.

Uzunköprü'ye bağlı olan ve kış mevsimi hasebile sevkiyat işlerinde güçlük çeken (Edeköy) ve civarı halkının pancarlarını — Yunanistan'dan geçirilmek suretile — fabrikaya yollamak hususunda yapılan (Antant) münasebetile, aileleriyle birlikte, Alpullu'ya gelmiş olan Yunanlı gümrük ve istasyon müdürleri fabrikada gördükleri intizamı ve fevkalbeşer mesaiyi derin bir hayranlıkla karşıladıklarını anlatmışlardır. Aynı günde Alpullu'ya gelen ve fabrikayı en ince noktalarına varıncaya kadar tetkik eden doktor M. Mikkuş'la görüşüm. Beynelmîl şeker sanayii istatistik bürosü müdürü olan bu zat fabrikada bir kaç gün kaldığını ve bu müddet zarfında fabrikayı baştan başa gözden geçirdiğini söylemiş ve demiştir ki:

— Fabrikada yüksek bir çalışma muvaffakiyeti var. Gerek işletme vaziyetini ve gerek pancar ziraat ve sevkiyat işlerini her cihetçe tahminimin fevkinde mükemmel ve teşkilatlı buldum..

Diğer taraftan Meb'us Nuri Beyle yaptığım görüşmede fabrikaya dair olan müşahedelerini sordum. Nuri Bey diyor ki:

— Fabrikanın çıkardığı şekerin nefaset ve miktarı malûm. Sanayiinin memleketimizdeki inkişafına parlak bir nümune olan Alpullu fabrikasında asıl begendiğimiz şey işlemede ve işletilmesinde gördüğümüz intizam ve inzibattır. Sekiz sene evvel küçük bir istasyondan ibarettir olan Alpullu'da bu muazzam fabrika yüzünden, kasaba ve şehir haline girmeğe başlamış bir umran ve faaliyet hayatı gördük. Her türlü asri levazımı ve techizat ile meydana getirilen hastahane, beş sınıflı ilköğretim mektep, otel, gazino, — yapılmakta ve tefriş edilmekte olan — çarşı, güzel ve nihaiz caddeler, meydanlar ve nihayet (stadyum).. (Harikulâde) edilecek kadar yüksek bir sanayiinin parlak neticelerinden başka bir şey de değildir.

Doktor M. Mikkuş'la biz de görüştük. Her yıl bir kampanya yaparak çalışan bu müessesemizin bu yıl dört kampanya yapışının (harikulâde bir muvaffakiyet) olduğunu söyleyen ve Alpullu'nun cihan şeker imalatı ve fabrikaları sırasındaki mümtaz bir mevki aldığını izah eden beynelmîl bir istatistik şefinin ifadelerini öğünerek dinledik. Takdir hissile gezdiğimiz hastahane gördüğümüz intizam şayanı memnuniyet olmakla beraber eczanesinden bütün bir civar köylülerinin ve hattâ yakın kasabaların istifade etmekte bulduklarını görmek bizi cidden sevindirmiştir. Köylülerin iltifat etmedikleri anlaşılabilir Pancar küspelerinden büyük mikyasta istifade yollarını araştıran fabrika idaresi, son zamanlarda, fabrika çiftliğinde mevcut cins ineklere bunları yedirmek etile yem tecrübeleri yapmaktadır. Bu tecrübelerin vereceği müsbet neticelere göre memleketin yağ ve süt istihsalatı arttırılacak, diğer taraftan da pancar küspelerinin de işe yararlığı gözönüne alınarak cins çiftlik hayvanatının tezvidine çalışılacaktır.

Başka memleketlerde hareket edenlerinde ve nakliye vasıtalarının umumiyetle kullanılmaya başlanması olan ispirtonun fabrikada büyük miktarda istihsal edilmekte olduğunu da ayrıca kayda değer bir nimettir. Memleketimizde de ispirtonun nakliyesine başlanışından sonra fabrikasının bu kısmından da hayli menfaatler temin edilecektir.

Asil şayanı şükran ve şayanı dik-

kat olan cihet fabrika idaresinde çalışan genç ve kıymetli vatandaşlarımızın birer Avrupa tahsili görmüş olmaları noktasında toplanır. Vazife icabı olarak ömürlerinin mühim bir kısmını köylerimizde ve köylülerimiz arasında geçiren bu değerli ilim ve fen sahibi vatandaşlarımızın — başta liyakatli müdürleri bulunduğu halde — Trakya köylüsü arasında dolaşmaları halk ve köylü seviyesinin yükselmesinde en büyük âmil olacaktır..

* * *

Önümüzdeki sene için pancar ekmek üzere yapılan müracaatların sayısı bir derece daha artmıştır. Ancak bu sene tahminden ziyade mahsul alınması ve bunun sonuna kadar işlenmesi zarureti yüzünden fabrika, mutat kampanya müddetinin dört defa ziyadesile çalışmak ıstırarında kalmıştır. Bunu telâfi etmek için zeriyaat sahasını azaltmaktan başka çare görülemez. Fabrika idaresi ve şirket böyle bir çareye baş vurmaya düşünürken diğer taraftan da akın halinde müracaatlar yapılmaktadır. Bunların bir çoğunu pancar sahasında bulunmayan köylüler teşkil ediyor. Bunlarda hiç olmazsa vergi, yol parası gibi mükellefiyetlerini ödeyebilmek ve asgari ihtiyaç olan tuz ve sabunlarını tedarik etmek için hane başına birer ikişer dönüm pancar ekimlerine müsaade istemektedirler. Fabrika idaresi hem zeriyaat sahasını azaltmak, hem de bugüne kadar pancar ekiminden istifade edememiş olan köylülerimizin müracaatlarını is'af edebilmek için geçen seneki zeriyaat sahasını yüzde 30 - 40 nisbetinde azaltmağa mecbur olmuştur. Bu karar, ümitlerini pancara bağlamış olan çiftçilerimizi müteessir etmekle beraber vaziyetindeki zaruretleri ötedenberi takdire alışık oldukları ve Alpulludaki bu hummalı çalışmalarını gözleriyle gördükleri için bu zaruri kararı yerinde buluyorlar, bu vesile ile de pancar ziraatinin kendileri için bir nimet olduğunu söylüyorlar.

Alpullu, şeker fabrikası yüzünden Trakya'ya dağıtılan paranın yekünü 4,000,000 lirayı bulmuştur. Pancar ziraati meydan almış olmasaydı coğrafi vaziyeti malûm olan Trakyanın iktisadi buhran karşısındaki vaziyeti, cidden endişeli olacaktır.

Mehmet BEHÇET